

Familiebedrifters verdiskapning i det norske samfunnet

66%

av alle privateide bedrifter i Norge er familieeide

Familieeide bedrifter har en enorm økonomisk betydning i det norske samfunnet. Dette faktaarket gjengir noen av funnene i databasen til BI Senter for eierstyring og referansen til hele rapporten finnes nederst på side 2. Definisjonen på familiebedrift som er benyttet i denne forskningen lyder som følgende: «en familiebedrift er minimum **50%** eid av personer som er relatert gjennom blodsband eller giftemål» og i databasen til denne undersøkelsen finner man alle bedrifter med begrenset ansvar, dvs. alle AS og ASA. Undersøkellesperioden er fra år 2000 til 2015.

70%

av de familieeide bedriftene har mindre enn 10 ansatte og omsetter for mindre enn 100 millioner

Familieeide bedrifter er betydelig mindre enn ikke-familieeide bedrifter, men det er også mange store familieeide bedrifter. Medianfamiliebedriften tilsvarer 60% av størrelsen til ikke-familieeide bedrifter.

Definisjonene som er benyttet i denne forskningen:

- Små bedrifter har færre enn 10 ansatte og under 10 millioner i omsetning. Disse utgjør **70%** av norske familieeide bedrifter. 60% av alle familiebedrifter har færre enn 3 ansatte og en omsetning under 3,7 millioner. Blant de små bedriftene er 94% eid av den kontrollerende eier, dvs. de har ingen minoritetsaksjonærer.
- Mellomstore bedrifter har 10-100 ansatte og 10-100 millioner i omsetning. Dette utgjør **29%** av norske familieeide bedrifter. 91% er ene eid av en kontrollerende familie.
- Store bedrifter har over 100 ansatte og over 100 millioner i omsetning. Dette utgjør under **1%** av norske familieeide bedrifter, eller 359 bedrifter. Til sammenligning er det 1.108 ikke-familieeide private bedrifter av denne størrelsen. 86% er ene eid av kontrollerende eier.

400 mrd

er den samlede omsetning fra de 10 største familieeide bedriftene

Familiebedrifter er mer lønnsomme enn ikke-familiebedrifter. Forskerne kaller dette «**familiepremie**». Den varierer blant små og store bedrifter i tillegg til variasjon i ulike bransjer. Bransjene som utpeker seg er bransjer hvor tilstedeværelse, personlig service og antall timer påvirker tjenesten og belønnes av kundene.

1,8%

Familiepremie

I tjenestesektoren er det 18% RoA (return on assets) fra familieeide bedrifter mot 5% fra ikke-familieeide bedrifter.

Langsiktighet, tålmodig kapital, lojalitet, bedriftskultur og eier involvering kan være mulige forklaringsfaktorer for bedre resultater fra familieeide bedrifter. Vi ser frem til mer forskning på «familiepremie».

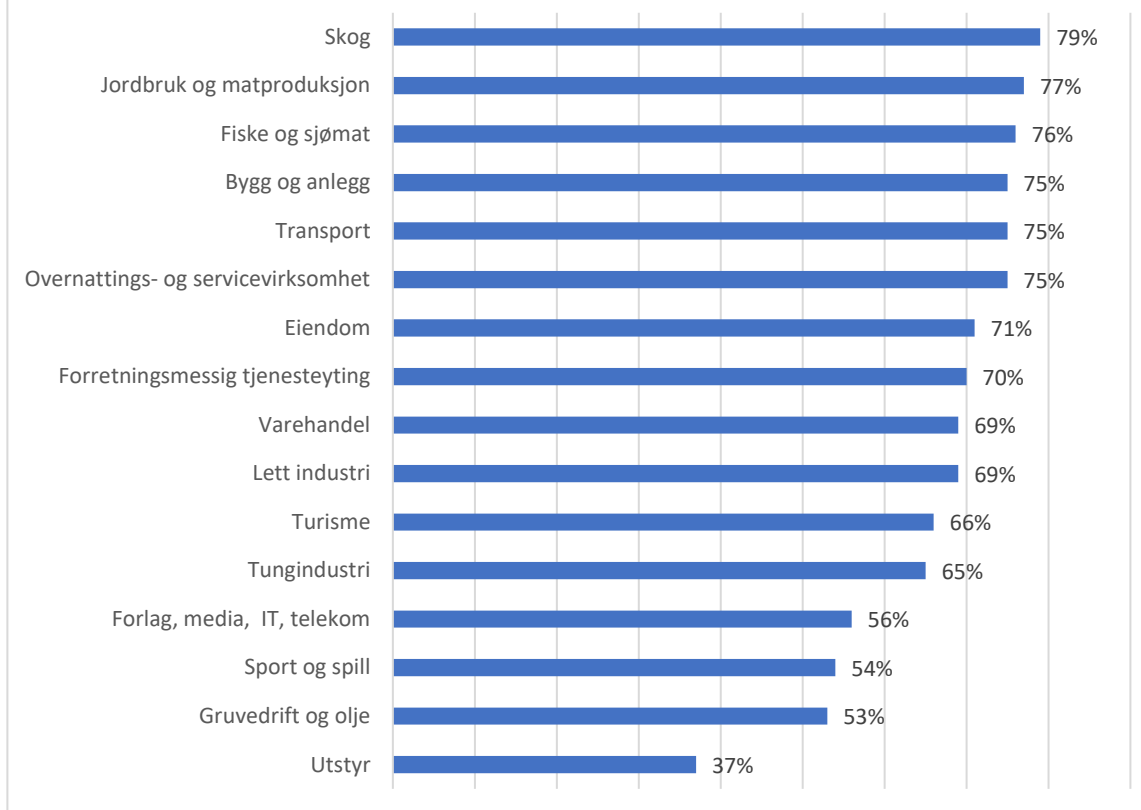
69%

Varehandel er den sektoren med flest familiebedrifter (22.780 bedrifter)

Vi finner flere verdikjeder som har familieeide bedrifter i alle ledd. Ser vi på maten vi spiser, finner vi familieeide bedrifter fra produsentene, transportørene, grossistene og matvarebutikkene. I maritim næring finner vi familieeide bedrifter fra tegnebrettet, via utstyrsløseleverandører og verft til rederiene som eier skipene. I byggevarebransjen finner vi familieeide bedrifter blant entreprenører, snekkerier, byggevarehus, vindusprodusenter, isolasjon og håndverksbedrifter, til alt vi kan fylle huset med av fliser, maling, møbler og dekketøy.

Andel familiebedrifter fordelt på bransje

98%

av familieeide bedrifter har eierne representert i styret

De familieeide bedriftene er kjennetegnet med konsentrert eierskap og sterk involvering fra eier. 88% av de familieeide bedriftene har et familiemedlem som styreleder, og 83% har flertall i styret. Vi finner også flere kvinner i de familieeide bedriftene (20%) fremfor i de ikke-familieeide bedriftene (16%). Styrene i de familieeide bedriftene er små og stabile. 72% av de familieeide bedriftene har et familiemedlem både som styreleder og daglig leder.

76%

av familieeide bedrifter har daglig leder fra familien. Blant de store bedriftene er andelen 56%

Agentproblematikken er ubetydelig i familieeide bedrifter med en stor andel som har toppledelse fra eier familien. Familiens engasjement og innsats er betydelig og synlig. 17% av familiebedriftene har en kvinnelige daglig leder, mot 15% av ikke-familieeide bedrifter.

20%

Gjennomsnittlig årlig utbytte

Årlig utbytte er på samme nivå både i familieeide og ikke-familieeide bedrifter, og har etter skattereformen i 2006 stabilisert seg på 20%. I 2006 ble det innført skatt på utbytte, og bedriftene tok ut betydelig større utbytte i forkant av 2006 for å planlegge for endringen.